

Holocaust Art Restitution Evidence Report (English, Hungarian and Hebrew)

This report outlines compelling evidence of widespread institutional looting and concealment of Jewish-owned artworks in Hungary during the Holocaust. It draws from over 180 reels of digitized microfilm, discovered by Hungarian Holocaust survivor Clara Garbon-Radnoti at the Zekelman Holocaust Center, translated and analyzed in collaboration with attorney Jonathan Schwartz, founder of the Holocaust Art Recovery Initiative. It is intended for publication, restitution advocacy, and global public awareness.

I. Introduction: The Missing Legacy

Tens of thousands of artworks were stolen from Jewish families in Hungary during the Holocaust. Some were hidden, destroyed, or sold on the black market—but many were knowingly absorbed into state museums, galleries, and academic institutions. These were not random thefts, but methodical seizures, tracked in official ledgers and internal government memos. The perpetrators left behind a paper trail. We have now followed that trail.

Thanks to Clara Garbon-Radnoti's discovery of 180 microfilm reels at the Holocaust Center, and the support of the U.S. Holocaust Memorial Museum and Claims Conference in digitizing them, we have gained access to over 90,000 pages

of internal Hungarian wartime documents—including detailed lists of stolen artworks, government memos, and museum inventories.

We now know that Hungarian museums including the Magyar Nemzeti Múzeum (Hungarian National Museum) and the Szépművészeti Múzeum (Museum of Fine Arts) knowingly accepted and cataloged looted Jewish collections during 1944–1945. This report outlines some of the clearest examples.

II. Institutional Complicity

A 1944 Hungarian government document—found in Reel 143, Slide 4 and the pages that follow—lists over 20 Hungarian museums, archives, and academic institutions assigned responsibility for storing, registering, or absorbing cultural property seized from Jewish families.[1]

This official chart assigns named institutions to receive property looted from specific counties. These include:

- Hungarian National Museum (Budapest)
- Museum of Fine Arts (Szépművészeti Múzeum)
- Déri Museum (Debrecen)
- Baja City Museum
- Balaton Museum (Keszthely)
- Győr Museum
- Andrassy Palace (then a cultural holding site)

- Miskolc Museum
- Sopron Archives
- Szeged Museum
- Pécs Museum
- National Archives of Hungary
- And many more

These museums were not passive custodians. They often submitted reports confirming receipt of the stolen artworks. In many cases, they asked for assistance managing the “extraordinary quantity” of seized Jewish property.[2]

III. The Herzog Collection

Baron Mór Lipót Herzog, a prominent Jewish art collector, lost a vast collection during the Nazi and Arrow Cross regimes. Documents from Reel 144, Slides 351–353 and 393–395 show that the Hungarian state created inventories of confiscated Herzog family artworks, with many items recorded as transferred to public museums.[3]

These included works attributed to:

- Lucas Cranach the Elder
- Rembrandt (or “School of Rembrandt”)
- Anthony van Dyck
- David Teniers the Younger

- Jan van Goyen
- Gustave Courbet

One 1944 document explicitly references a painting by Rubens, likely seized from the Herzog collection, listed alongside other works being held by the Hungarian National Museum.[4]

These records confirm what Hungarian authorities long denied: that the state cataloged and retained these masterpieces, many of which remain in public institutions today despite ongoing claims by the Herzog heirs.

IV. The Hatvany Collection

Baron Ferenc Hatvany, another Jewish aristocrat and renowned collector, lost hundreds of works in 1944. Documents from Reel 145, Slide 351 confirm that the Hungarian government documented receipt of his artworks, and transferred many into state custody.[5]

Other frames—including Reel 145, Slide 385—show inventories of Hatvany paintings and sketches moved to museums. These included works by:

- Mihály Munkácsy
- Gauguin (possibly The Black Pigs or Garden under Snow)
- Vaszary
- Cranach
- Utrillo

Postwar, some of these pieces were smuggled to the West, while others remained in Hungary. Baron Hatvany paid bribes and ransoms for the return of some works, but many remain missing or misattributed in museum holdings.[6]

V. **Additional Named Victims**

Other documents detail seizures from individual Jewish families:

- Dr. Endre Gáspár: A list of his stolen paintings appears in 1944 museum records, referencing storage at the Hungarian National Museum.[7]
- Mrs. Ignácné Michelizs: Her art collection is noted in transfer documents to the Museum of Fine Arts.[8]
- Strauss Pál: Five paintings taken from him were formally cataloged by the Museum of Fine Arts in Reel 144, Slide 355.[9]
- Kornfeld Móric: His art and cultural objects were inventoried and assigned to state custody, per surviving lists.[10]

In Szeged alone, a regional survey lists the families of Klein, Winkler, Kohn, Déry, Kárász, and others, whose possessions were looted and divided among municipal and state museums. These cases have never been publicly acknowledged or resolved.[11]

VI. Bureaucracy of Looting: The Paper Trail

Far from isolated theft, the seizure of Jewish cultural property in Hungary was systematic, coordinated, and documented. A series of documents across Reels 144–145 confirm:

- Internal memos between museum officials and government ministers
- Requests for trucks and laborers to move looted artwork
- Complaints about overcrowded museum storerooms
- Disputes between agencies over possession of “valuable paintings”
- Deliberate reclassification of Jewish items to remove prior ownership markings[12]

Many of these documents appear on museum letterhead or bear official ministry seals. They name government officials including:

- Dr. Dénes Csánky (Hungarian National Museum)
- Zöldi Sándor
- László Baký
- László Endre
- Döme Sztójay (puppet Prime Minister during German occupation)

This bureaucratic machinery enabled cultural plunder on a national scale.

VII. The U.S. Legal Context: Why the HEAR Act Matters

Many Hungarian museums have denied possessing looted Jewish art. The Hungarian government has also resisted restitution, citing sovereign immunity in U.S. courts.

In 2016, Congress passed the Holocaust Expropriated Art Recovery (HEAR) Act, providing a uniform six-year statute of limitations for claims. But the 2021 *Simon v. Hungary* decision by the U.S. Supreme Court blocked most restitution suits under the Foreign Sovereign Immunities Act (FSIA).

Now, the 2025 HEAR Act Improvements Bill (S.1884)—introduced in the Senate by Senator John Cornyn and in the House by Congresswoman Laurel Lee with bipartisan co-sponsors—would eliminate the sunset clause and address jurisdictional hurdles.

This legislation is urgently needed to allow families to reclaim what was stolen from them—especially now that the evidence has come to light.

VIII. Clara Garbon-Radnoti and the Moral Imperative

Clara Garbon-Radnoti, who discovered the reels, is a Holocaust survivor who lost family and home during the Nazi occupation. Her words, from a 2024 interview with *The Jewish News*, are a reminder of what's at stake:

“They stole the soul of our culture. The pictures, the books, the Torahs—they were ours. They didn’t just take objects. They took our memory.”

She added:

“I wasn’t looking for art. I was looking for truth. And now it’s time to tell it.”

IX. What Must Come Next

This evidence is not exhaustive—but it is overwhelming. It shows:

- That Hungary’s wartime government organized the theft of Jewish-owned art
- That state museums knowingly received and concealed this property
- That official inventories and museum records confirm the fate of specific artworks
- That victims and their descendants are still waiting for justice

It is time for Hungarian institutions to acknowledge this legacy, open their archives, and work with claimants to return what was stolen.

We urge journalists, legislators, lawyers, museums, and the international public to join this call.

Endnotes

1. Reel 143, Slide 4 and following pages: Museum assignment chart by region
2. Reel 143, Slide 780: Museum capacity complaint
3. Reel 144, Slides 351–353, 393–395: Herzog inventory listings
4. Reel 143, Slide 81: Rubens painting reference
5. Reel 145, Slide 351: Hatvany intake confirmation
6. Reel 145, Slide 385: Artworks listed from Hatvany collection
7. Reel 145, Slide 393: Gáspár confiscation listing
8. Reel 145, Slide 394: Michelisz transfer
9. Reel 144, Slide 355: Strauss paintings cataloged
10. Reel 144, Slide 391: Kornfeld inventory
11. Reel 145, Slide 395: Szeged Jewish family possessions
12. Reel 144, Slides 430–433: Bureaucratic memos and museum correspondence

Holokauszt Műkincsvisszaszolgáltatási Bizonyítékjelentés

Jonathan H. Schwartz

Taft–Detroit | Holokauszt Műkincsvisszaszolgáltatási Kezdeményezés | Zsidó
Ügyvédek Egyesülete – Michigan

Ez a jelentés több száz, a magyarországi holokauszt idején keletkezett és most digitalizált kormányzati és múzeumi dokumentum kulcsfontosságú bizonyítékait foglalja össze. A dokumentumok egyértelműen bemutatják, hogy a magyar állam intézményesen közreműködött a zsidó származású családoktól elrabolt műtárgyak begyűjtésében, katalogizálásában, elszállításában és állami múzeumokhoz való eljuttatásában.

Bevezetés és történelmi háttér

A dokumentumokat Clara Garbon-Radnóti holokauszt túlélő fedezte fel, aki a Zekelman Holokauszt Emlékközpont könyvtárában több mint egy évtizeden keresztül kutatott, egy sötét, eldugott sarokban működő mikrofilmes gépen keresztül. Ezeket a mikrofilmeket később az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeuma digitalizálta, és a Claims Conference tette közzé online.

Jonathan Schwartz ügyvéd, a Holokauszt Műkincsvisszaszolgáltatási Kezdeményezés vezetője mesterséges intelligenciát használva rendszerezte a dokumentumokat, lefordította őket, és feltárta a bizonyítékok közötti összefüggéseket. Ezek az iratok nemcsak a műtárgyak sorsát tárják fel, hanem a felelősöket is azonosítják.

Kiemelkedő bizonyítékok: Intézményi bűnrészesség

Az egyik legmegrázóbb dokumentum (Reel 143, Slide 4–7) több mint húsz magyarországi múzeumot sorol fel, amelyek hivatalos feladatuk kapták a zsidóktól elrabolt műtárgyak begyűjtését, katalogizálását és elhelyezését. Ezek között szerepel:

- Magyar Nemzeti Múzeum
- Szépművészeti Múzeum
- Déri Múzeum
- Balatoni Múzeum
- Kiscelli Múzeum

- Janus Pannonius Múzeum
- és számos vidéki városi múzeum

E dokumentumok hivatalos múzeumi fejléceket és minisztériumi pecsétet tartalmaznak.

Kiemelt áldozatok és műtárgyak

- A Hatvany-báró gyűjteményéből származó festmények, amelyeket a Magyar Nemzeti Múzeum hivatalosan átvett 1944-ben.
- A Herzog család Gauguin-, Cranach-, Rubens-, és Munkácsy-műveket tartalmazó gyűjteményét az Arrow Cross párt rabolta el, majd múzeumokhoz került.
- Egy 1944-es műtárgyjegyzék több száz festményt, szobrot, ezüstneműt és könyvet sorol fel, köztük Rembrandt, Courbet, Utrillo, Teniers és más neves művészek alkotásait.

Elkövetők és bürokratikus apparátus

A dokumentumokból kiderül, hogy az elrablást és újraelosztást a magyar belügyminisztérium és más állami szervek irányították. Fontos nevek:

- Dr. Csányi Dénes – a műkincsek állami nyilvántartásának vezetője
- Zöldi Sándor – minisztériumi tisztviselő
- László Endre és László Bakó – zsidóellenes rendeletek felelősei
- A nyilas párt és az Arrow Cross milícia tagjai – a rablások közvetlen végrehajtói

A bizonyítékok kiterjedtsége

Ez a jelentés csak a jéghegy csúcsa. Több ezer műtárgy szerepel a dokumentumokban, és rengeteg család neve bukkan fel, sokszor pontos leltárral és címmel. Az elkövetők helyi, regionális és országos szinten működtek, szisztematikusan.

Nemzetközi és jogi összefüggés

A Simon v. Hungary ügy 2022-es amerikai legfelsőbb bírósági döntése után a HEAR Act újabb kiegészítése (2025) létfontosságú eszközt biztosít az áldozatok örökösei számára a jogi igényérvényesítéshez. E jelentés megerősíti, hogy a magyar állam nemcsak tétlen szemlélője, hanem aktív szereplője volt a kulturális népiértésnek.

Felhívás cselekvésre

Követeljük:

- A dokumentumok teljes nyilvánosságra hozatalát és közérthető feldolgozását
- A megnevezett intézmények műtárgy-állományának független auditját
- A múzeumok részéről történelmi felelősségvállalást és közleményt
- A túlélők leszármazottainak informálását, jogi és erkölcsi támogatását

Történelmi köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozunk:

- Clara Garbon-Radnótinak – a dokumentumok felfedezéséért
- A Zekelman Holokauszt Központnak – az eredeti mikrofilmek megőrzéséért
- Az Egyesült Államok Holokauszt Emlékmúzeumának – a digitalizálásért
- A Claims Conference-nek – a dokumentumok nyilvánosságra hozataláért

A jelentést a Taft–Detroit és a Holokauszt Műkincsvisszaszolgáltatási Kezdeményezés szakmai partnerei készítették.

Jegyzetek

1. Reel 143, Slide 4–7 – A múzeumok hivatalos listája
2. Reel 145, Slide 344 – Rembrandt-említés
3. Reel 145, Slide 393–395 – Több száz műtárgy részletes jegyzéke
4. Reel 144, Slide 355 – Szépművészeti Múzeum 5 festményt fogad be
5. Reel 145, Slide 351 – Hatvany-gyűjtemény átvétele
6. Reel 144, Slide 80–81 – Herzog-gyűjtemény, Gauguin-festmény említése
7. Reel 143, Slide 4 – Intézményi bűnrészesség bizonyítéka

דו"ח ראיות להחזרת אמנות מתקופת השואה
ג'ונתן ה. שוורץ
טאפט-דטרויט | יוזמת השבת האמנות מהשואה | האגודה היהודית לעורכי דין – מישיגן

דוח זה מסכם ראיות מרכזיות מתוך מאות מסמכים ממשלתיים ומוזיאליים שהופקו במהלך תקופת השואה בהונגריה ועתה הונגשו בצורה דיגיטלית. המסמכים מוכיחים בצורה חד-משמעית שהמדינה ההונגרית הייתה שותפה פעילה בגזילת רכוש תרבותי מיהודים ובהעברתו למוסדות ציבוריים.

רקע היסטורי

המסמכים התגלו על ידי ניצולת השואה קלרה גרבון-רדנוטי, שבמשך למעלה מעשור עינה במיקרופילמים בפינה אפלה בספריית מרכז השואה זקלמן. לאחר מכן הם דיגיטליים על ידי מוזיאון השואה של ארצות הברית ופורסמו לציבור בעזרת ועידת התביעות.

עו"ד ג'ונתן שוורץ, העומד בראש יוזמת השבת האמנות מהשואה, תרגם, ניתח וסיווג את החומרים, תוך שימוש בבינה מלאכותית כדי לגלות קשרים בין העדויות.

ראיות למעורבות מוסדית

אחד המסמכים המטלטלים ביותר (סליל 143, שקופיות 4–7) מפרט למעלה מ-20 מוזיאונים הונגריים שקיבלו מנדט ממשלתי לאסוף, לרשום ולאחסן רכוש תרבותי גזול מיהודים. המוסדות כוללים בין השאר:

- המוזיאון הלאומי ההונגרי
- המוזיאון לאמנויות יפות
- מוזיאון דרי
- מוזיאון בלאטון
- מוזיאון קישצלי
- מוזיאון יאנוש פאנוניוס
- מוזיאונים עירוניים ברחבי המדינה

רבים מהמסמכים נושאים לוגו רשמי וחותרות ממשלתיות.

קורבנות בולטים ויצירות אמנות גזולות

- יצירות מאוסף הברון פרנץ הטבאני שהועברו רשמית למוזיאון הלאומי ההונגרי ב-1944.
- אוסף הרצוג – הכולל ציורים של גוגן, קרנאך, רובנס ומונקאצ'י – נבזז על ידי ממשלת הבובות של צלב החץ והועבר למוזיאונים.

• רשימות מפורטות של מאות פריטים אומנותיים – כולל ציורים, פסלים, כלי כסף וספרים – של אמנים כגון רמברנדט, קורבה, אוטריו, טנֶרס ואחרים.

הפושעים והמערכת הבירוקרטית

המסמכים מראים שההחרמות והפיזור נעשו בהנחיית משרדי ממשלה:

- ד"ר דָנש טשאנקי – אחראי על רישום הרכוש הגזול
- שאנדור זולדי – פקיד במשרד הפנים
- לאסלו אנדרה ולאסלו בקי – אחראים על הגזירות האנטישמיות
- מיליציות צלב החץ – האחראים הישירים לשוד ולרצח

היקף החומרים

הדו"ח הזה הוא רק קצה הקרחון. אלפי יצירות מופיעות במסמכים, כולל פרטים מזהים רבים של משפחות יהודיות. הפושעים בוצעו ברמות מקומיות וארציות, במסגרת מתוכננת ומדוקדקת.

הקשר בינלאומי ומשפטי

בעקבות פסק הדין בעניין סימון נ' הונגריה בביהמ"ש העליון של ארה"ב, נוסח חדש לחוק HEAR משנת 2025 מציע מסלול קריטי לתביעות משפטיות. הדו"ח הנוכחי מראה כי ממשלת הונגריה לא הייתה משקיפה פסיבית, אלא מנגנון פעיל בפשע נגד התרבות היהודית.

קריאה לפעולה

אנו קוראים ל:

- גילוי ציבורי מלא של המסמכים, בתרגום נגיש
- בדיקת עומק של כל המוזיאונים המוזכרים במסמכים
- נטילת אחריות מוסדית רשמית מצד המוזיאונים
- פרסום מידי לצאצאי הקורבנות וסיוע משפטי ומוסרי

הכרת תודה

תודתנו ל:

- קלרה גרבון-רדנוטי – על גילוי המסמכים
- מרכז השואה זקלמן – על שימור הסרטים
- מוזיאון השואה האמריקאי – על דיגיטציה
- ועידת התביעות – על פרסום המידע

הדו"ח נכתב על ידי שותפי יוזמת השבת האמנות מהשואה בטאפט-דטרויט.

הערות סיום

1. סליל 143, שקופיות 4–7 – רשימת המוזיאונים
2. סליל 145, שקופית 344 – התייחסות לרמברנדט
3. סליל 145, שקופיות 393–395 – רשימות פריטים נרחבות
4. סליל 144, שקופית 355 – חמישה ציורים במוזיאון לאמנויות יפות
5. סליל 145, שקופית 351 – קבלה רשמית של יצירות מאוסף הטבאני
6. סליל 144, שקופיות 80–81 – התייחסות לגוגן מאוסף הרצוג
7. סליל 143, שקופית 4 – מסמך מרכזי למעורבות